

Mi újság a művészeti csoportoknál?

Előző lapszámunkban a József Attila Tudományegyetem művészeti csoportjainak vezetőit kérdeztük meg terveikről, elképzeléseikről. Akkor a SZOTE és a Tanárképző Főiskola hallgatói társadalmi munkán voltak, így a két intézmény művészeti csoportvezetőit most kértük meg, beszéljenek arról, mit szeretnének megvalósítani e tanévben.

Szegedi Orvostudományi Egyetem

Medikus Színpad

Oláh Attila: — Tulajdonképpen a két tanév között bekövetkező személyi változások miatt minden évben újakezddük az egészet. Örömmel mondhatom, hogy idei felhívásunkra nagyon sokan jelentkeztek. Ez az öröm mellett gondot is jelent, hiszen egy amatőr színpadnak 10—12 állandó tagra van szüksége. Most 26-an vagyunk, s problematikus mindenkit foglalkoztatni. Részen ezért is új darabokat kell csinálnunk. Folytatjuk azt a munkát, amit a „Földbe némult száj” című előadással megkezdtünk, így továbbra is kísérletezünk a közönség és a játékos személyek térbeli variációjával. Ugyanannak a szerzőnek, **Branimir Scepanovicnak** a regényéből (*Az a gyalázatos nyár*) csináltam egy dráma-adaptációt a program keretében —, úgy érzük, ez a regény alkalmas az említett kísérletezés folytatására. Ezen kívül **P. Hacks egy komédiáját** szeretnénk színre vinni, amely előadásban nem óhajtott „magvas” üzenetet követelni; ebből a tulajdonképpeni tragédia-paródiából teljesen felszabadult játékot akarunk csinálni.

Távolabbi tervünkben szerepel **A. Miller A világ teremtése és egyéb ügyek** című darabjának eljátszása. — Egyelőre főként Scepanovic-adaptáció izgat bennünket a legjobban, ezt próbáljuk. A korábbi évekhez képest új vonás, hogy a JATE Egyetemi Színpadával koprodukcióban készítsünk darabokat. Így a „Gyalázatos nyár”-ban szerepelnek az Egyetemi színpad tagjai, mi pedig részt veszünk a készülő, **Balázs Béla: Csend** című darabjukban. — A Medicus színpadnak van egy lengyelországi nemzetközi fesztiválra szóló meghívása ez a fesztivál Katowice-ben lesz, december 6—8. között.

Még annyit: a színpad technikai felszerelése is bővült, az egyetemtól kaptunk két, nagy teljesítményű reflektort. A régi SZOTE-klubot heti két alkalommal használhatjuk, valamint rendelkezésünkre áll egy helyiség, amit a felszerelések tárolására és állítóként tudunk használni.

Fotó-klub

Walter József: — Az új SZOTE-klubban kaptunk két helyiségből álló önálló labort, melyek közül az egyik berendezhető műteremnek is. Ezzel együtt jelenléti anyagi támogatásban is részesültünk, így szinte profi-szintű a felszerelésünk. — A fotó-klubunk 20 tagja van, sajnos, ebből a létszámból csak kb. 5 tagra lehet számítani a komolyabb munkákban, a többiek lényegében kezdők, vagyis nincsenek meg a megfelelő alapismeretek. Szeretném elmondani, hogy szívesen látunk új tagokat, más egyetemről is, ugyanakkor hangsúlyoznám, hogy klub-szinten akarunk dolgozni, tehát nem az a célunk, hogy alapismereteket tanítsunk. Művészi céljaink vannak, munkákat elsősorban ennek szeretnénk alárendelni.

Terveink közt szerepel, hogy például a Bartók Béla Művelődési Központból — ahol igen jó fotó-klub működik — előadókat hívunk meg. Ezek az előadások egyrészt szakmai jellegűek lennének, tehát egyes „fogásokra” vonatkoznának, másrészt pedig művészeti célokat szolgálhatnának. A fotó-klubban belül többet dolgozunk, mint ahányan fotóznak, s ketten diaporámával foglalkoznak. Tervezzük a rendszeres előadást is amihez megvan a felkészülésünk.

Különböző kiállításokon veszünk részt, egyelőre annyi bizonyos, hogy az egyetemi „Emberek az egészségügyben” című kiállításán, valamint jövő évben a veszprémi egyetem népváltásán. Azon kívül, hogy bárki bármikor

bemehet a laborba dolgozni, két-három hetente vannak rendszeres foglalkozásaink, ahol az általános problémákat megbeszéljük.

Néptáncsoport

Székely Annamária: — Jelenleg negyvenötven vagyunk a táncsoportban, s ami öröndetes, hogy sok közöttünk az elsős. Csoportunk vezetését Tanács István vállalta, az EDOSZ együttesének tagja. Zenekíséretünk is lett, mert Szurdi Zsolt — szintén az EDOSZ-ból — elvállalta a zongorakíséretet. Anyagi támogatást mi is az egyetemről kapunk, részesedünk a közművelődési alapról.

Mint mondtam, sok az elsős közöttünk, épp ezért a próbákra összpontosítunk. A régi SZOTE-klubban tudunk próbálni, heti két alkalommal. Ez időnként gyakoribb, mert előfordul, hogy elsőseink csak úgy, önként lemennek és próbálnak, dicséretükre legyen mondva. Az új tagok beavatása mellett másik célunk, hogy a tagok összeszokjanak, s kialakuljon a közösségi összetartozás érzése. Ez nagyon segítené munkánkat. Tárgyi adottságaink — gondolkodjunk itt a ruhákra — minimálisak. Ezen úgy szeretnénk segíteni, hogy üzemi KISZ-szervezetekkel szövetkeznénk, s mind a két fél számára hasznos együttműködést okozkodnánk ki.

Tervekről még nem nagyon beszélhetek, tekintettel az alakulás hosszú időszakára. Idáig a gólyabál palotásra és az éjféli táncra készültünk, legközelebbi feladatunk egy 40—45 perces műsor kidolgozása. Sajnos, koreográfia nincs pénzünk. Tanács István és Simic Erzsébet tanítja be a táncokat.

Munkánkat a továbbiakban a minősítőre való felkészülés határozza meg, ami még kicsit odébb lesz. Ha viszont az aktív munkára felhasználható időszakot szám hónap alatt kell felkészülnünk erre a komoly erőforrásra. Bízunk benne, hogy sikerül!

Juhász Gyula Tanárképző Főiskola

Stúdió Színpad

Gyuricza Péter: — Egyelőre szűkszavúan nyilatkozhatok a színpad terveiről, mert nagyon az elején vagyunk a munkának. Nálunk is sok az elsős, ezért nekik külön kreatív foglalkozásokat vezetünk. Ez jelenleg még nem folyamatos, mert a társadalmi munkák miatt elég nehéz egyeztetni az időpontokat.

Hat emberünk diákszínpad-rendezői vizsgára készül, melyet november 22-én tartanak meg. Ők most ezzel foglalkoznak s a színpad munkájába igazán csak a vizsga után tudnak bekapcsolódni.

Próbatermünk tulajdonképpen van, mert a főiskola díszterme rendelkezésünkre áll, de minden alkalommal külön engedélyt kell kérnünk, ha használni akarjuk. Anyagi támogatásunk megfelelő, a közművelődési bizottság segít bennünket.

Előadásunk, bemutatónk egyelőre nem lesz. Szeretnénk színre vinni **Dürenmatt: Pillanatkép egy bolygóról** című művét, erről azonban korai volna többet mondani.

Alkotókör

Kocsis Miklós: — Alkotókörünk lényegében a főiskola rajz tanszékének patronálásában működik, s elsődleges célja lehetőséget biztosítani azok számára, akik dolgozni akarnak. Az Alkotókörön belül működik **textil, fotó, akt, grafika, szobrászat, sík kerá-**

mia, korongozó és grafika csoport. Egy-egy csoportba év elején jelentkeznek 10—15 ember, de ez a szám a későbbiekben redukálódik. Minden csoportot konzultáns tanár vezet, aki szakmai tanácsokkal látja el a tagokat. Az Alkotókör egyébként mindenki számára nyitott, a tanszék és az intézmény hallgatóin kívül más is látogathatja a foglalkozásokat, ha érdekli az ilyen jellegű munka.

Műhelyeink felszereltsége — országos viszonylatban is — rendkívül jó. Nemrég kaptunk tűzozmánc-kemencét, valamint a kerámiaáztatáshoz szükséges egyéb anyagokat. Gondot csupán az egyre szűkebbé váló műhelyek okoznak. Például a kerámia és a szobrászat jelenleg egy helyiségben működik, ami nem túl kellemes. Azt hiszem, ezen lehet majd segíteni, mert a főiskola Hámán Kató úti épületének alagsorában van még néhány, e célra alkalmas, helyiség.

Legközelebb kiállításunk a Főiskolai Napokon lesz, novemberben. Egyébként munkáinkból állandóan bemutatunk a főiskola mini-galériájában is. Új kezdeményezésünk, hogy középiskolai és üzemi KISZ-szervezetekkel együttműködve, kiállítunk az adott intézményben. Ilven volt az Erdészeti Szakközépiskolában és a Szécsi gyárban rendezett kiállításunk. Hasonló bemutatónkat a jövőben is szervezünk, s e elsődleges célunk továbbra is lehetőséget adni az érdeklődőknek a munkára.

Énekkar

(A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Énekkara tulajdonképpen nem nevezhető amatőr csoportnak, lévén a tagság egésze énekszakos főiskolai hallgató. A kórus azonban a főiskola művészeti életének egyik reprezentáns képviselője, ezért kérdeztük meg koncertmesterüket terveikről.)

Nyikos Edit: — A főiskola énekkara tulajdonképpen két részből áll, a női- és a vegyeskarból. A tanszéken zenekar is működik, melynek tagjai szintén zenészek hallgatók. A női kart dr. Mihálka György, vegyeskarunkat Kreuter Vilmosné, a zenekart Monoki Lajos vezeti.

Próbáink heti két alkalommal vannak, a zenekar hetente egyszer gyakorol. A női karban éneklő csoportok a hivatalos próbáidón túl is gyakorolnak, hogy hamarabb be tudjanak kapcsolódni a munkába. A női kar létszáma 70—80 fő, a vegyeskarban 26 hallgató énekel, a zenekar 20 fővel dolgozik. Érthető, hogy a próbáidók egyeztetése nem könnyű dolog.

Anyagi és tárgyi feltételeink többé-kevésbé biztosítottak. A főiskola és a tanszék vezetősége mindent megtesz támogatásunkért. Meghívásaink alkalmával rendkívüli szabadságot kapunk, de a szervezésnél a kórus vezetői is igyekeznek nem a szorgalmi időszakra időzíteni a fellépéseket.

Végezetül fellépéseinkről. **A női kar december 15-én a Filharmonia rendezésében ad koncertet.** Bartók műveiből, Februárra szól **a női kar meghívása Jugoszláviába.** A Szlovén Filharmonia szervezésében nagyobb városokban — Zagreb, Ljubljana stb. — lépnek föl. Áprilisban **a város központi Bartók-ünnepségen szerepel majd a női kar,** s ugyancsak áprilisra várható a **lemezfelvételük.** **A vegyeskar tavasszal önálló hangversenyt ad,** és a zenekarral közösen fellép a főiskola házi ünnepségén. **A zenekar egyébként áprilisban ad koncertet.**

„Földbe némult száj” — Medicus Színpad

Műsorajánlat

JATE-klub:
November 12. 21 óra: Bemutató mozi: Lavina című kanadai katasztrófa film bemutatása.
November 13. 20 óra: Cseh Tamás: Frontátvonulás című előadástestje.
November 15. 21 óra: A szabadság fantomja című francia film.
November 17. 19.30: Filozófiai kör — dr. Pais István előadása: A vallás születése és ősi formái.
November 18. 19 óra: Szexológia: Szerelmem és szexualitás — ea.: Korányi Tamás.
November 19. 19.30 óra: A Country együttes és a Bluegrass Pilgrims Band koncertje.
21 óra: Bemutató mozi: Kaliforniai lakosztály amerikai film.
November 20. 20 óra: Pop-klub: Rockwell együttes koncertje.

November 21. és 22. 24 óra: SZEGEDI JAZZ NAPOK — éjszakai koncert.
Tamási Áron klub:
November 13. 19.30 óra: Saturnus együttes koncertje.
November 14. 19.30 óra: „Halottak napja Bécsben” — Katkó Tamás előadástestje.
November 17. 19.30 óra: Filmklub: Szerelmes biciklisták — rendezte: Bacsó Péter.
21 óra: „Kocka utca 13” — Nagy Bandó András humorista estje.
November 19. 19.30 óra: Táncház.
November 20. 19.30 óra: A Calcutta trió előadása.
November 21. 19.30 óra: Country — mese előadja a Kardigán együttes.

Színművészetisek vizsgája

Shelley: A Cenci-ház

Az újdonság mindig varázserővel hat, s különösen kíváncsiságot tesz. Az újdonság ígéréseivel, izgalmas színházi eseménnyel próbálkozott a szegedi színház, hogy visszanyerje vagy inkább megnyerje a szegedi közönség és színház hosszú éveket tartó küzdelmét. A Kisszínház legutóbbi premierje — **Shelley: A Cenci-ház** című tragédiája — ugyanis több okból tartott érdeklődésre számot. Egyrészt a bemutatott Shelley darab még nem szerepelt magyar színpadon, másrészt az ősbemutató a Színház- és Film-művészeti Főiskola növendékeinek vizsgálódása volt. Utóljára, de nem utolsósorban nyilvánvalóan vonzerőként hatott, hogy **Ruszt József** rendezte a végzős színművészetisek vizsgáját. Újdonság kiálkozott tehát elég, csak a varázserő, a siker maradt el.

Shelleynek, az angol romantikus költőnek második nagy nemzedéke tagjának egyetlen színpadra szánt műve **A Cenci-ház**. Shelley a szabadság fanatikus rajongója, egész életművével az embert felszabadító jogokért küzdött, s vallotta, hogy az emberi gonoszság és zsarnokság gyökereit a társadalom intézményeiben és a vallásban rejtenek. Most bemutatott tragédiájában ezt a felismerést azzal tágitja, hogy a gonosz nemcsak az emberi intézményekben, hanem magában az emberben is benne lakozik.

A darab cselekménye VIII. Kelemen pápasága idején, a reneszánsz korában játszódik, s arról szól, hogyan ölejt meg családja a zsarnok, elvetemült és kegyetlen leányát — Beatricét — kéjjel megbecstelenti Cenci-gróftól.

A tragédiában a zsarnokságot az apai hatalom képviseli, melyet egy nő — Beatrice — mer és tud csak szembe szállni. Beatrice az elnyomással szemben hihetetlen erővel és bátorsággal küzd. A szabadságért kitartóan harcoló nő és ember, aki kétszeresen is szenved. Egyrészt a pápai hatalom által minden szörnyűsége és embertelen tette alól felmentett zsarnok apa elnyomásától, másrészt, mint nő a rajta esett szörnyű megaláztatástól. Beatricének egyedül és egyszerre kell megküzdenie a hatalommal és apjával. Hiába kér segítséget a nápától, hiszen az egyik tekintély hatalom az otthonáé, nem hajlandó befordulni a másik hatalommal az apaival lév Beatrice örömei kényveserültségével szembeállítva, melynek számára csak egyetlen módja van: megöletni apját. E tragikus konfliktus hősnője sohasem lehetett volna tragikus jellem, ha megtörtént volna a rajta esett sérelmet. Beatrice és Cenci közötti konfliktus a határozatos jellem harca igazi tragédia volt. Az öreg Cenci az emberi méltóság és hatalom megőrzésénél, az ő méltóságát, gonoszságát, s a szemben álló szeretetre méltó fizista nő az emberfeletti fenség megőrzéséért.

Ruszt rendezésében Antonin Artaud hatása érződik. A francia rendező színházi elmélete „a kegyetlenség színháza”, de kegyetlenség a kerülhetetlen szűkszerűséget értette, s hogy ez a színpad nyelvében is kifejezhetővé váljon, ehhez ajánlott egy új „nyelvet”. Ennek csak egyik eleme az irodalmi szöveg, kiegészítő pedig a hangok, mozdulatok és fények. Ruszt az artaud-i új „nyelv” gyakorlati megvalósításával tudott csak hatást kelteni.

Az előadás kétségtelesen legjobb és legkifejezőbb pillanatai a szertartások és rituálék „kepes beszédeivel”, szimbolikus mozdulatokkal, a pantomimikus táncokkal meglevenített jelenetek. Ruszt — a Jancsó filmek vizuális elméneire emlékeztető — „képeket fest” a színpadon. **Csikós Attila** stilizált díszletet és **Schäffer Judit** egyszerűségükben izléses jelmezeit segítik a Ruszt-képek megvalósítását. Az előadásban dicsérni csak a néma jeleneteket lehet. Köztudomású, hogy Shelley egész költészetére, s így e tragédiájára is jellemző, hogy a szavak, a mondatok dallama, ritmusa válik az emberi érzelmek legfontosabb és legérzékletesebb kifejezőjévé. A főiskolás osztály egyetlen tagja sem aknáta ki e nyelvi lehetőséget. A rosszul hangsúlyozott szövegmondást hardassal tetézték. A zavaróan sok „bakli” még magyarul is vizsgalással. Beszédtechnikájuk — a színész legfontosabb eszköze — még csiszolásra szorul.

Cenci gróf szerepére **Szalma Tamás** még túl fiatal, tehetsége viszont nem elég arra, hogy valamit is felvillantson az öreg ember elvetemültségéből és gonoszságából. Néhány jelenetben szinte tökéletes paródiát adja az általa megformált szerepnek, néhányszor viszont szerelmes Rómeóra emlékeztet.

Fehér Anna — Beatrice szerepében — az első felvonás kezdeti bizonytalansága és halványága után, a második részben már az előadás egyik legjobbjá. Éreztetni tud valamit e lány tragédiájából, lelki gyötrelmeiből. Beatrice jellemfejlődésének az ívét azonban nem tudja kibontani. Alakításából pontosan annak a változásnak az érzékeltetése hiányzik, melyet a kulcsszín — apja általi megőrzésének — okoz.

Az első felvonásban **Bieder Éva** alakításánál szintén, látékán a rendezés általános hangja és intencióinak gyors betartása érződik.

A színművészet a drámai jeleket meglevenítését jelenti, s éppen ezért a színjáték legfontosabb művészi tényezője. A színírók által megalkotott szöveg arra lett volna hivatott, hogy bebizonyítsa és megmutassa az előadást a színművészet mesterségét.

A Kisszínházi előadás után ebben kételkedünk.

KALOCSAI KATALIN